

Türkiye’de Bilgi Edinme Hakkı Kanunu’nun Bakanlıklar Tarafından Uygulanması

Dr. Yaman AKDENİZ*
akdeniz@bilgiedinmehakki.org
Bilgiedinmehakki.org / BilgilenmeHakki.Org

Sürüm 1.5 – Güncelleme Tarihi: 14 Ekim 2004

İçişleri Bakanlığı’ndan gelen cevap göz önünde bulundurulardan rapor güncellendi. Mill Eğitim Bakanlığı ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’ndan gelen cevaplar kısmi olarak rapora eklendi. Bu Bakanlıklardan ayrıntılı bilgi verilmesini beklemeye devam ediyoruz. Halen Sağlık Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’ndan hiç bir cevap verilmemiştir.

Sürüm 1.1 – Güncelleme Tarihi: 06 Ekim 2004

Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı’ndan gelen cevap göz önünde bulundurulardan rapor güncellendi.

Sürüm 1.0 – Güncelleme Tarihi: 28 Eylül 2004

Türkiye’de Bilgi Edinme Hakkı Kanunu’nun Bakanlıklar Tarafından Uygulanması raporu yayınlandı.

Raporun Amacı	2
Yönetmelik’te konulan şartlar.....	2
İncelemeye alınan Bakanlıkların listesi	2
Yüzeysel inceleme standartları	3
Yüzeysel inceleme	3
TABLO	5
Bakanlıklara BilgilenmeHakki.Org / Bilgiedinmehakki.org tarafından yapılan bilgi edinme hakkı başvuruları ve bu başvurularla ilgili inceleme	6
Vatandaş “yepyeni bir” hakkını kullanmaya başlıyor... ..	7
Red Nedenleri	8
Bilgi Edinme Hakkının engellenmesi ve itiraz	9
Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu	9
Sonuç.....	9
EKLER.....	12
İçişleri Bakanlığı’ndan verilen detaylı bilgiler	12
Milli Eğitim Bakanlığı’na 06 Ekim 2004 tarihinde gönderilen cevap.....	13
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’na 06 Ekim 2004 tarihinde gönderilen cevap.....	15
Bu raporla ilgili yazılı basında çıkan haberler	17

* Dr. Yaman Akdeniz Leeds Üniversitesi Hukuk Fakültesinde Öğretim Üyesidir. İnternet’le ilgili hukuk konularında, İngiliz Anayasa Hukuku, Ceza Hukuku, ve İnsan Hakları Hukuku konularında ders vermektedir. Fakülte içinde kurulmuş olan SiberHukuk Araştırma Ünitesi’nin koordinatörlüğünü yapmaktadır, ve SiberHukuk LLM programından sorumludur. Aynı zamanda Cyber-Rights & Cyber-Liberties (UK) (<http://www.cyber-rights.org/>) adlı kar amacı gütmeyen sivil toplum örgütünün kurucusu ve 1997’den beri başkanıdır. Ekim 2003 yılında Dr. Yaman Akdeniz’in Beyaz Kitap: İnternet’in Çok Taraflı Yönetimi adlı kitabı Türkiye Bilişim Vakfı tarafından yayımlandı. Dr. Akdeniz ayrıca 2003-2004 yılları arasında Açık Toplum Enstitüsü’nün Uluslararası Politika ve Enformasyon Politikası Araştırma Programı Akademisyenliğini de yaptı. Katkılarından dolayı Sayın Avniye Tansuğ’a (Bilgiedinmehakki.org, İvHP, ÇEKÜL) teşekkür ederim.

Raporun Amacı

BilgilenmeHakki.Org / Bilgiedinnehakki.org olarak Ağustos 2004 içinde **Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu Nerede?** başlıklı bir rapor yayınladık. Bu rapordan hareket ederek 24 Nisan 2004 tarihinde yürürlüğe giren 4982 sayılı “Bilgi Edinme Hakkı Kanunu”nun Bakanlıklar tarafından uygulamasını incelemeye aldık. Bu incelemeden çıkan sonuçları da kamuoyunu ve vatandaşları bilgilendirme amacı ile **28 Eylül 2004, Dünya Bilgi Edinme Hakkı günü kutlamalarına Türkiye’den bir katkı** olarak bugün yayınlıyoruz.

Bu incelemede öncelikle 15 Bakanlığın Bilgi Edinme Hakkı Kanunu’nu Yönetmelik gereği ne şekilde uygulamaya başlattığını yüzeysel olarak inceledik. Daha sonra bütün bu Bakanlıklarla temasa geçip, her birine standart bir bilgi edinme hakkı başvurusunda bulunduk. Gelen yanıtlara göre de aşağıdaki raporu hazırladık.

Yönetmelik’te konulan şartlar

27 Nisan 2004 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanan “Bilgi Edinme Hakkı Kanunu’nun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik”te kamu kurum ve kuruluşlarının bu kanunun uygulaması ile ilgili olarak yapmaları gereken işler, beş geçici madde ile “**zorunlu**” kılınmıştı:

- Yönetmeliğin yayınladığı tarihten en geç iki ay içinde, yani 27 Haziran 2004 tarihine kadar Yönetmelik gereği kamu kurum ve kuruluşlarının bilgi edinme birimlerini oluşturmaları (Geçici Madde-1),
- kurumsal internet sayfası bulunmayan kamu kurum ve kuruluşlarının kurumsal internet sayfalarını oluşturmaları (Geçici Madde-4),
- kamu kurum ve kuruluşlarının bilgi edinme birimlerinin elektronik posta yoluyla başvuru kabul edebilecek hale gelmeleri,
- kendi elektronik posta adreslerinin kurumsal internet sayfalarından kamuoyunun bilgisine sunulması (Geçici Madde-5)
- kamu kurum ve kuruluşlarının “Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren **üç ay içinde 6 ncı maddede belirtilen kurum dosya planlarını, bilgi edinme hakkının kullanımını kolaylaştıracak şekilde hazırlayıp, bilgi iletişim teknolojilerini kullanmak suretiyle kamuoyunun bilgisine sunmasını**” şart koştu. Bu işlemler yapılmadan önce, “konuyla ilgili personele bilgi edinme hakkı konusunda gerekli eğitimin verilmesi” şartı da Yönetmelik’in 43. maddesi tarafından konuldu. (Geçici Madde-2).

İncelemeye alınan Bakanlıkların listesi

T.C. MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI <http://www.msb.gov.tr>

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI <http://www.saglik.gov.tr>

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI <http://www.kultur.gov.tr>

T.C. ADALET BAKANLIĞI <http://www.adalet.gov.tr>

T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI <http://www.meb.gov.tr>

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI <http://www.csgb.gov.tr>

T.C. ULAŞTIRMA BAKANLIĞI <http://www.mt.gov.tr>

T.C. TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI <http://www.tarim.gov.tr>

T.C. SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI <http://www.stb.gov.tr>

[T.C. ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI](http://www.enerji.gov.tr) <http://www.enerji.gov.tr>
[T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI](http://www.icisleri.gov.tr) <http://www.icisleri.gov.tr>
[T.C. BAYINDIRLIK VE İŞKAN BAKANLIĞI](http://www.bayindirlik.gov.tr) <http://www.bayindirlik.gov.tr>
[T.C. MALİYE BAKANLIĞI](http://www.maliye.gov.tr) <http://www.maliye.gov.tr>
[T.C. DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI](http://www.mfa.gov.tr) <http://www.mfa.gov.tr>
[T. C. ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI](http://www.cevreorman.gov.tr) <http://www.cevreorman.gov.tr>

Yüzeysel inceleme standartları

Yukarıda adı geçen Bakanlıkların web siteleri:

- Bilgi Edinme Birimleri var mı yok mu?
- Bakanlıkların ana web sayfasından birim sayfasına link verilmiş mi verilmemiş mi?
- İletişim detayları (açık adres, telefon numarası, faks numarası, elektronik posta adresi) var mı yok mu?
- Kanun ve yönetmelik hakkında bilgi veriyor mu vermiyor mu?
- Elektronik posta veya web sitesi üzerinden başvuru kabul edip etmediği,
- Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu hakkında bilgi verip vermediği

soruları ışığında incelenmeye alınmıştır.

Yüzeysel inceleme

Yaptığımız inceleme sonucu, aşağıdaki tabloda da görüleceği gibi, uygulamaya geçiş sürecinde belli bir teknik standart olmamasına rağmen, bütün Bakanlıklar Yönetmelik gereği Bilgi Edinme Birimlerini ve web sitelerini oluşturmuşlar ve bir şekilde elektronik ortamda (elektronik posta veya web formlar ile) bilgi edinme hakkı başvurularını kabul etmeye başlamışlardır. Eylül 2004 ortasına kadar tek istisna olan **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı** Bilgi Edinme Birimi'ni ancak yaklaşık üç ay gecikmeden sonra oluşturabilmiştir.¹

Bütün Bakanlıkların bilgi edinme birimleri oluşturulmuş olmasına rağmen iletişim detayları (açık adres, telefon numarası, faks numarası, elektronik posta adresi) açık olarak Bakanlıkların web sitesinde yer almamaktadır. Örneğin Milli Savunma Bakanlığı ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığı web sitelerinde sadece elektronik posta adresi verilirken, Sağlık Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, ve İçişleri Bakanlığı'na sadece web üzerinden form doldurarak başvuru yapmak ve temasa geçmek mümkün. Diğer bütün Bakanlıkların web sitelerinde bütün iletişim detayları mevcut.

Bütün iletişim detaylarını veren Bakanlıklar içinde en geniş kapsamlı bilgi veren **Çevre ve Orman Bakanlığı** bu bakımdan **örnek alınmalıdır**. Diğer Bakanlıkların da iletişim bilgilerini bu şekilde vermeleri gerekmektedir.

Bilgi Edinme Hakkı Kanunu hakkında aşağıdaki tabloda da görüleceği gibi bütün Bakanlıklar tarafından bilgi verilmiştir. Fakat **Kültür ve Turizm Bakanlığı** ve **Enerji ve**

¹ **06 Ekim 2004** tarihinde **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı**'ndan bize verilen bilgiye göre bu Bakanlığın Bilgi Edinme Biriminin kurulmasında bir gecikme olmamıştır. Fakat bu çalışmanın hazırlandığı 21 günü aşkın süre zarfında bu Bakanlığın web sitesinde Bilgi Edinme Birimi hakkında hiç bir bilgi bulunmamıştır.

Tabii Kaynaklar Bakanlığı Yönetmelik hakkında bilgi vermemektedir. Kanunun en üst düzeyde uygulanabilmesi açısından bütün Bakanlıkların hem kanun hem de Yönetmelik hakkında bilgi vermesi bir zorunluluk olarak görülmelidir.

Başvuru kabul konusunda bütün Bakanlıklar kanun ve yönetmelik gereği elektronik ortamda başvuru kabul etmektedir. Sağlık Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Çevre ve Orman Bakanlığı web siteleri üzerinden web formların doldurulması ile başvuru kabul etmektedir. Diğer Bakanlıklar elektronik posta aracılığı ile elektronik ortamda başvuru kabul etmektedir.

Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu (BEDK) hakkında bilgi verilip verilmediği konusu incelendiği zaman 15 Bakanlıktan BEDK hakkında bilgi veren bir bakanlık bile olmadığı gözlenmiştir. BEDK hakkında sadece Kanun ve Yönetmelik içerisinde bilgi verilmiş olup, BEDK'na başvuru vatandaşlar tarafından ne zaman yapılabileceği ya da BEDK ile ne şekilde iletişime geçilebileceği konusunda hiç bir bilgi verilmemiştir. Bilindiği gibi BEDK ile ilgili iletişim bilgilerini BilgilenmeHakki.Org / Bilgiedinmehakki.org olarak Ağustos 2004 içinde *Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu Nerede?* başlıklı bir raporda yayınlamıştık:

Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu'na Başbakanlık Merkez Bina, Bodrum Kat, No: 4 adresinden ulaşmanız mümkün. Telefon numarası, 0312 413 77 52. Faks numarası ise, 475 13 75. E-posta adresi olarak şu anda bilgiedinme@basbakanlik.gov.tr adresini kullanabilirsiniz.

Fakat yukarıdaki iletişim bilgilerinin Bakanlıkların Bilgi Edinme Birimleri tarafından neden vatandaşlara verilmediği ya da istendiği zaman açık olarak kendilerine verilmediği anlaşılamamaktadır.

TABLO

Aşağıdaki tabloda açık olarak BilgilenmeHakki.Org tarafından yapılan yüzeysel araştırmaların Bakanlıklara göre bölünmüş halini inceleme fırsatı bulacaksınız.

BAKANLIKLAR	Bilgi Edinme Birimi	Ana Sayfadan Link	İletişim Detayları	Kanun ve Yönetmelik Hakkında Bilgi	Email ile Başvuru Kabul	Web üzerinden Başvuru	BEDK hakkında bilgi
Millî Savunma Bakanlığı	✓	✓	✓ x	✓	✓	x	x
Sağlık Bakanlığı	✓	✓	x	✓	x	✓	x
Kültür ve Turizm Bakanlığı	✓	✓	✓	✓ x	✓	✓	x
Adalet Bakanlığı	✓	✓	✓	✓	✓	x	x
Millî Eğitim Bakanlığı	✓	✓	✓	✓	✓	✓	x
Çalışma ve Sosyal Güvenlik B.	✓	✓	✓	✓	✓	x	x
Ulaştırma Bakanlığı	✓	✓	✓	✓	✓	x	x
Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı	✓	✓	✓	✓	✓	x	x
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	✓	✓	x	✓	x	✓	x
Enerji ve Tabii Kaynaklar B.	✓	✓	x	✓ x	x	✓	x
İçişleri Bakanlığı	✓	✓	x	✓	x	✓	x
Bayındırlık ve İskan Bakanlığı	✓	✓	✓ x	✓	✓	x	x
Maliye Bakanlığı	✓	✓	✓	✓	✓	x	x
Dışişleri Bakanlığı	✓	✓	✓	✓	✓	x	x
Çevre ve Orman Bakanlığı	✓	✓	✓	✓	✓	✓	x

Bakanlıklara BilgilenmeHakki.Org / Bilgiedinmehakki.org tarafından yapılan bilgi edinme hakkı başvuruları ve bu başvurularla ilgili inceleme

BilgilenmeHakki.Org / Bilgiedinmehakki.org olarak Ağustos 2004 ayı içerisinde bütün Bakanlıklara standart birer bilgi edinme hakkı başvurusunda bulduk. Bu başvuruları elektronik posta ve web formları kullanarak yaptık. Bu başvurularda aşağıdaki yedi adet soruya Bakanlıklardan yanıt istedik.

- (1) T.C. XXX Bakanlığı içinde kurulan Bilgi Edinme Birimi'ne bugüne kadar "gerçek kişiler" tarafından kaç tane başvuru yapılmıştır?
- (2) Ortalama olarak bu başvurular ne kadar süre içinde Bakanlık tarafından cevaplandırılmıştır?
- (3) Bugüne kadar yapılan bu başvurulardan kaç tanesi reddedilmiştir?
- (4) Reddedilen başvurular hangi nedenlerden dolayı reddedilmiştir?
- (5) Reddedilen başvuru sahiplerine itiraz hakları konusunda ne bilgi verilmiştir?
- (6) Bakanlık'ın Bilgi Edinme Hakkı sayfalarında Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu ile ilgili bilgi verilmemiştir. Neden bu Kurul hakkında sitenizde bilgi bulunmamaktadır?
- (7) Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu ile ne şekilde temasa geçebiliriz?

Genel olarak 22-23 Ağustos 2004 tarihlerinde yaptığımız başvuruların Bilgi Edinme Hakkı Kanunu çerçevesinde 15 iş günü içinde, yani 10 Eylül 2004 Cuma, ya da en geç 13 Eylül 2004 Pazartesi günü yanıtlanması gerekiyordu. 22-23 Ağustos 2004 tarihlerinde başvurularımızı yaparken mevcut 15 Bakanlıktan sadece **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na** başvuruda bulunamadık. Bu Bakanlığın diğer Bakanlıklar için geçerli olan yanıt verme yükümlülüğünün olduğu tarih olan 13 Eylül 2004 Pazartesi gününde de Bilgi Edinme Birimi halen kurulmamış olup bilgi edinme hakkı başvurusu kabul etmemekteydi. Yukarıda da belirtildiği gibi **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı** birimini yaklaşık 3 ay gecikmeli olarak geçtiğimiz günler içinde kurdu ve başvuru kabul etmeye başladı.²

Bu başvurulardan ve gelen ve gelmeyen yanıtlardan ortaya çıkan sonuçları şu şekilde analiz etmek mümkün:

06 Ekim 2004 itibarı ile mevcut 15 Bakanlıktan;

- 12'si bilgi verdi,
- 2'si hiç yanıt vermedi
- 1'ine başvuru yapılamadı – (Bilgi Edinme Birimi başvuru tarihinde yoktu.)

YANIT VE BİLGİ VEREN 12 BAKANLIK –

- Milli Savunma Bakanlığı
- Kültür ve Turizm Bakanlığı
- Adalet Bakanlığı
- Ulaştırma Bakanlığı
- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
- Maliye Bakanlığı

² Bu Bakanlığa 23 Eylül 2004 tarihinde aynı başvuruyu yaptık ve kısmi cevap bu Bakanlık tarafından 06 Ekim 2004 tarihinde verildi.

- Dışişleri Bakanlığı
- Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
- Çevre ve Orman Bakanlığı
- **Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı** – 22 Ağustos ve 13 Eylül 2004'te 2 defa başvuru yapıldı, mektupla verdikleri cevap 29 Eylül 2004 tarihinde elimize geçti.
- **Milli Eğitim Bakanlığı** - 22 Ağustos ve 13 Eylül 2004'te 2 defa başvuru yapıldı. 13 Eylül 2004'te çok kısa ve yetersiz bir cevap verdi. Ayrıntılı bilgi isteğimize cevap vermedi. 06 Ekim 2004'te bu rapor medyaya yansıyınca cevap verdi.
- **İçişleri Bakanlığı** – 22 Ağustos 2004'te yapılan başvuruya 17 Eylül'de yanıt verdi fakat istenilen bilgileri vermedi. Bakanlık tarafından verilen yanıtta 23 Eylül 2004'te itiraz edildi. Bu itiraza 12 Ekim 2004 tarihinde cevap verildi ve Bakanlık istediğimiz bilgileri detaylı bir şekilde verdi.³

YANIT VERMEYEN 2 BAKANLIK –

- **Sağlık Bakanlığı** – 22 Ağustos ve 13 Eylül 2004'te 2 defa başvuru yapıldı, 04 Ekim 2004 itibarı ile hala yanıt vermedi.
- **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı** – 22 Ağustos ve 13 Eylül 2004'te 2 defa başvuru yapıldı, 04 Ekim itibarı ile hala yanıt vermedi.

BAŞVURU YAPILAMAYAN BAKANLIKLAR

- **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı** – Başvuru tarihinde Bilgi Edinme Birimi mevcut değildi. Başvuru ancak 23 Eylül 2004 tarihinde yapılabildi. 06 Ekim 2004'te bu rapor medyaya yansıyınca cevap verdi.

Vatandaş “yepyeni bir” hakkını kullanmaya başlıyor...

Yanıt veren 11 Bakanlıktan elde edilen bilgilerden anlaşıldığına göre vatandaşlarımız Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nu bu kanunun yürürlüğe girdiği 24 Nisan 2004 tarihinden itibaren “test” etmeye başladılar. Öyle ki 3-4 ay gibi kısa bir süre içinde Bakanlıklara yüzlerce sorunun sorulduğu ve çeşitli bilgilerin istendiği Bakanlıkların BilgilenmeHakki.Org / Bilgiedinmehakki.org a verdiği yanıtlardan anlaşıyor.

Yanıt veren Bakanlıklardan verilen bilgilere göre, bu Bakanlıklara yanıt verdikleri tarihe kadar (Ağustos 2004 ortası, Eylül 2004 başı) yapılan toplam başvuru sayısı **12080**.

Milli Savunma Bakanlığı –335 BAŞVURU 126 RED

Kültür ve Turizm Bakanlığı - 344 BAŞVURU 23 RED

Adalet Bakanlığı - 735 BAŞVURU 65 RED

Ulaştırma Bakanlığı - 69 BAŞVURU 0 RED

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı - 398 BAŞVURU 197 RED

Maliye Bakanlığı - 294 BAŞVURU 144 RED

Dışişleri Bakanlığı - 48 BAŞVURU 1 RED

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı – 93 BAŞVURU 1 RED

Çevre ve Orman Bakanlığı – 203 BAŞVURU 33 RED

İçişleri Bakanlığı⁴ – 2296 BAŞVURU 157 RED (12 Ekim 2004'te eklendi)

Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı – 7265 BAŞVURU 0 RED (06 Ekim 2004'te eklendi)

³ İçişleri Bakanlığı vermiş olduğu yazılı cevabı “Sayın Akdeniz, Bilgi Edinme Hakkı Kanununun uygulamasına yönelik olarak yaptığımız katkılara teşekkür eder, bu katkıların devamını dileriz” notu ile tamamlamıştır.

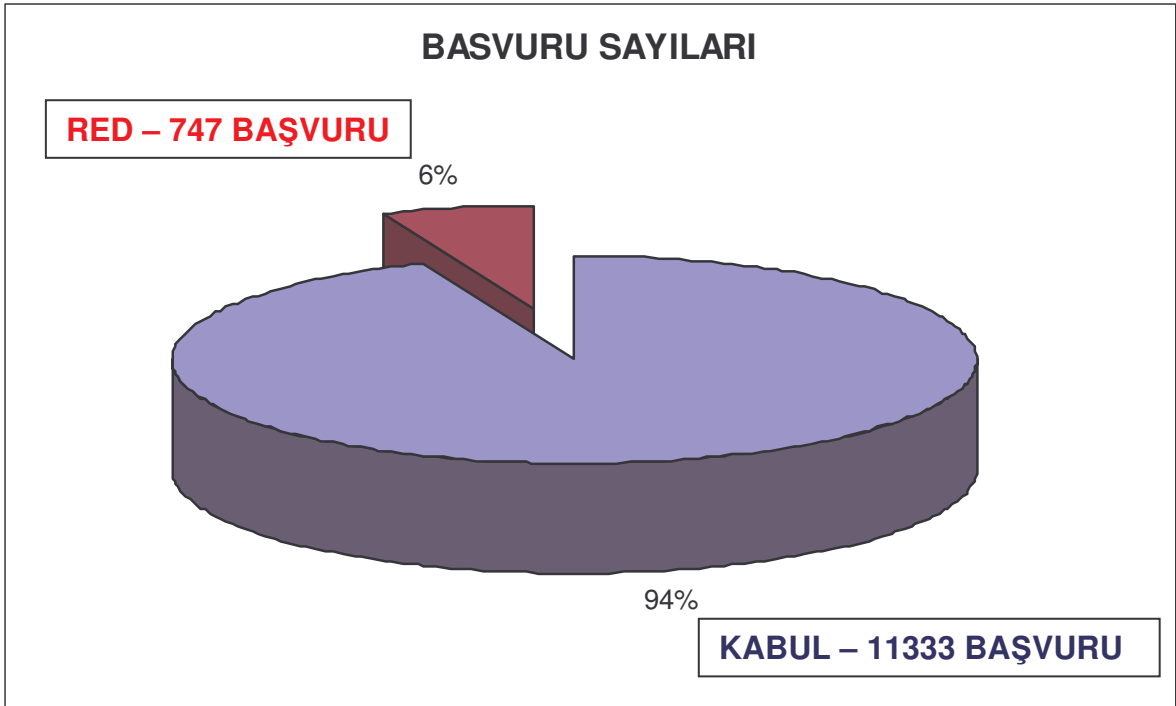
⁴ Bu Bakanlık'tan verilen detaylı istatistikleri bu raporun **Ekler** bölümünde bulabilirsiniz.

Milli Eğitim Bakanlığı – ?? BAŞVURU ?? RED

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı – ?? BAŞVURU ?? RED

Önemli Not: Bu iki Bakanlık'ta bu raporla ilgili **Basın'da çıkan yazıları**⁵ takiben BilgiEdinmeHakki.Org ile temasa geçip istemiş olduğumuz bazı bilgileri vermiştir. Fakat bu iki Bakanlıktan daha detaylı bilgi istenmiştir ve onlardan gelecek cevaplar sonrasında rapor tekrardan güncellenecektir.

Bu başvurulardan **11333** tanesi, yani %94 ü kabul edilip yanıt verilirken, **747** tanesi, yani tüm başvuruların yaklaşık %6 sı Bakanlıklar tarafından çeşitli nedenlerden dolayı reddedilmiş.

Not: 28 Eylül 2004 tarihli sürümde bu istatistikler ve dağılım şu şekilde verilmişti: Bu başvurulardan %77 si kabul (**1929**), %23'ü (**590**) Bakanlıklar tarafından reddedilmiştir. Raporun 06 Ekim 2004 tarihinde yayınlanan 1.1 sürümünde bu istatistikler ve dağılım şu şekilde verilmişti: Bu başvurulardan %94ü kabul (**9194**), %6'sı (**590**) Bakanlıklar tarafından reddedilmiştir. İçişleri Bakanlığı'ndan gelen cevap ve istatistikler eklenerek raporun bu kısmı 13 Ekim 2004 tarihinde güncellenmiştir.

Red Nedenleri

Genel olarak reddedilen başvurular Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun 6 ncı, ve ilgili Yönetmeliğin 9 ve 10 ncu maddelerinde belirtilen usullere uygun yapılmayan yeterince açık ve anlaşılır olmayan ve Bakanlıkların ellerinde bulunmayan bilgi ve belgelere ilişkin başvurular ile ilgilidir. BilgilenmeHakki.Org / Bilgiedinmehakki.org'a verilen yanıtlardan anlaşıldığı üzere Bakanlıkların görev alanına girmeyen konular ve başvurular, vatandaşların ilgili kurum ve kuruluşlara başvurmaları gerektiği ifade edilerek, yönlendirilmektedir. İlave, bazı başvurular Bakanlıklar tarafından Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun 21/1 (özel hayatın gizliliği), 25 (kurum içi düzenlemeler), 27 (tavsiye ve

⁵ 05, 06, ve 07 Ekim 2004 tarihlerinde basında çıkan yazıları raporun bu sürümünün sonuna eklenmiş olarak bulabilirsiniz.

mütalaa talepleri) ve 28. (gizliliği kaldırılan bilgi veya belgeler) maddeleri uyarınca reddedilmiştir. Bazı Bakanlıklar T.C. kimlik numaraları doğru olmadığından veya bilgi talebi belirtilmemiş olmasından dolayı vatandaşların başvurularını reddetmiştir. Fakat T.C Kimlik numarası doğrulandığı takdirde başvurunun işleme konulacağı başvuru sahibine bildirilmiştir.

Bilgi Edinme Hakkının engellenmesi ve itiraz

Kanun gereği, bilgi edinme hakkı başvurularının reddedilmesi halinde bu kararın gerekçesi ve buna karşı başvuru yollarının da mutlaka soruya muhatap olan kamu kurum ve kuruluşları tarafından başvuruyu yapan vatandaşa (12. Madde gereği) belirtilmesi gerekmektedir. Araştırmamız sonucu, bize Bakanlıklar tarafından verilen yanıtlara göre, işleme konulmayan bilgi edinme taleplerinin işleme konulmama nedenleri ile buna karşı yapılabilecekler hakkında başvuru sahiplerine Bakanlıklar tarafından bilgi verilmiştir. Genel olarak Bakanlıkların web sitelerinde Kanun ve Yönetmelik metinleri yayınlanmıştır ve bu metinlerde itiraz halinde vatandaşlar tarafından neler yapılabileceği anlatılmıştır. Fakat Bakanlık web sitelerinde itiraz konusu ile ilgili ayrı bir bilgi verilmemiştir. Eğer bu bilgi kendilerine doğrudan verilmemişse, vatandaşların kanun ve yönetmelikten bu bilgilere ulaşması gerekiyor. Yalnızca Milli Savunma Bakanlığı sitesinde, vatandaşların “yapılan işleme karşı Usul ve Kanun hükümleri uyarınca Bakanlık tarafından verilen tebliğ tarihinden itibaren 60 günlük yasal süre içinde Ankara İdare Mahkemesine iptal davası açma hakkı bulunduğu” bildirilmektedir.

Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu

Yukarıda da belirtildiği gibi Bakanlıkların web sitelerinin hiç bir tanesi Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu (BEDK) hakkında Kanun ve Yönetmelik içinde verilen bilgilerin dışında hiç bir bilgi vermemektedir ve BEDK ile vatandaşların ne şekilde temasa geçebilecekleri açıkça belirtilmemiştir. Kamu kurum ve kuruluşlarına gelen sorular arttıkça, bu sorulara verilen yanıtlarla ilgili olarak bazı durumlarda Kanun gereği “Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu”na itiraz edilmesi söz konusu olacaktır. Bu raporda belirtildiği gibi %23 kadar başvuru Bakanlıklar tarafından reddedilmiştir. Bu reddedilen başvuruların bir kısmının BEDK’na gitmesi mümkün. Fakat Bakanlıklar web sitelerinde BEDK ile ilgili iletişim bilgileri verilmemiş. Hatta bu iletişim bilgilerini istediğimiz Bakanlıkların bir çoğu bu iletişim bilgilerini bize tam olarak verememişlerdir. Verilen yanıtlarda, genel olarak, bu kurulun sekreteryasını yapan Başbakanlık ile temasa geçmemiz istenmiştir.

Sonuç

BilgilenmeHakki.Org’un yaptığı bu araştırma ve incelemeden ortaya çıkanları şu şekilde özetlemek mümkün:

- Bilgi Edinme Hakkı Kanunu yaklaşık 6 ay önce **yürürlüğe girmiştir**.
- Bütün Bakanlıklar, **Bilgi Edinme Birimlerini oluşturmuş** ve internet üzerinden **başvuru kabul etmeye** başlamıştır.

- Bakanlıkların web sitelerinde belli bir standart olmadığı gözlenmiştir. Hala iletişim bilgileri, kanun ve yönetmelik hakkında eksik bilgi veren Bakanlıklar mevcuttur.
- Vatandaşlar bilgi edinme haklarından yararlanmaya başlamış, ve Bakanlıklara yüzlerce başvuruda bulunmuşlardır.
- En çok başvuru bugüne kadar verilen bilgilere göre **Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı**'na yapılmıştır (7265 başvuru).
- **Adalet Bakanlığı**, ve **Sanayi ve Ticaret Bakanlığı**, yapılan başvurulara aynı gün içinde detaylı yanıt vermiş, ve bu verilen yanıtlara ilaveten sorulan soruları da 24 saat içinde yanıtlamışlardır.
- Bilgi Edinme Birimlerinin oluşturulmasına rağmen iki Bakanlık (**Sağlık Bakanlığı**, **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı**) başvuru yapılmasına rağmen **sorulan sorulara yanıt vermemiştir**.
- **Milli Savunma Bakanlığı**, **Bayındırlık ve İskan Bakanlığı**, ve **İçişleri Bakanlığı** istenilen bilgileri ancak ikinci bir itiraz sonrası vermiştir ve ilk yanıtlarında bu bilgileri vermektan kaçınmışlardır. Fakat üç Bakanlık da istenilen bütün bilgileri ikinci yanıt mektuplarında vermişlerdir.
- İki defa başvuru yapılmasına rağmen cevap vermeyen **Milli Eğitim Bakanlığı**, bu raporla ilgili **Basın'da çıkan yazıları**⁶ takiben BilgiEdinmeHakki.Org ile temasa geçip istemiş olduğumuz bazı bilgileri vermiştir. Bu Bakanlık'tan daha detaylı bilgi istenmiştir ve halen cevap beklenmektedir.⁷
- **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı** bu raporla ilgili **Basın'da çıkan yazıları**⁸ takiben BilgiEdinmeHakki.Org ile temasa geçip istemiş olduğumuz bazı bilgileri vermiştir. Bu Bakanlık'tan daha detaylı bilgi istenmiştir ve halen cevap beklenmektedir.⁹
- Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu ve bu Kurul ile iletişim konusunda hiç bir Bakanlık açık bilgi vermemektedir ve bilgi edinme hakkı başvuruları yapıldıktan sonra sorulduğunda da bu raporda BEDK hakkında verilmiş olan iletişim bilgilerini tam olarak vermemiştir.

Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun kısa geçmişi ve Bakanlıklar tarafından uygulamaya konulmasından bugüne kadar ortaya çıkan tablo yukarıda da görüldüğü gibi "karışık".

Uygulamada önemli problemler olduğu bu araştırmada açıkça ortaya çıkmıştır. Yanıt vermemekte direnen Bakanlıklar:

Sağlık Bakanlığı
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

bu hakkın kullanılmasına yardımcı olmada "sınıfta kalmıştır"!

⁶ 05, 06, ve 07 Ekim 2004 tarihlerinde basında çıkan yazıları raporun bu sürümünün sonuna eklenmiş olarak bulabilirsiniz.

⁷ Bu Bakanlığa yazılmış olan 06 Ekim 2004 tarihli cevap ve detaylı bilgi isteğimizi raporun bu sürümünün sonuna eklenmiş olarak bulabilirsiniz.

⁸ 05, 06, ve 07 Ekim 2004 tarihlerinde basında çıkan yazıları raporun bu sürümünün sonuna eklenmiş olarak bulabilirsiniz.

⁹ Bu Bakanlığa yazılmış olan 06 Ekim 2004 tarihli cevap ve detaylı bilgi isteğimizi raporun bu sürümünün sonuna eklenmiş olarak bulabilirsiniz.

Bu Bakanlıklar Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun 5. Maddesi gereği başvuru sahiplerine yanıt vermek ve bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmak üzere, gerekli idarî ve teknik tedbirleri almakla yükümlüdürler. Bu Bakanlıkların Bilgi Edinme Birimlerinin ve bu birimlerde çalışanların ilgili Yönetmelik'in 42. Maddesi gereği **acilen** kurum ve kuruluş yöneticilerince mevzuat dahilinde denetlenmeye alınması gerekmektedir. Bu madde gereği;

Kanunun ve bu Yönetmeliğin **uygulanmasında ihmali, kusuru veya kasti bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında**, işledikleri fiillerin genel hükümler çerçevesinde ceza kovuşturması gerektirmesi hususu saklı kalmak kaydıyla, tabi oldukları mevzuatta yer alan **disiplin cezaları uygulanır**.

Bakanlıklar içinde yapılacak denetlemenin yanısıra, yukarıda adı geçen Bakanlıkların ayrıca bu kanunun uygulamasından sorumlu **Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu** tarafından da **acilen** incelemeye alınması gerekir.¹⁰

Bugün e-devlet ve e-Türkiye kavramlarının çok tartışıldığı bir dönemde Türkiye'de bilgi edinme hakkı uygulamaları Bakanlıklar tarafından bu şekilde uygulanıyorsa ortada büyük bir problem var demektir. Unutulmamalıdır ki bu kanunun yürürlüğe girmesi kamuda "açıklık ve şeffaflık" açısından atılmış ilk adımdır. Fakat, daha açık ve şeffaf bir Türkiye için bu kanunun gereğince "**uygulanması**" kanunun kendisinden daha önemlidir. Daha demokratik bir Türkiye, ve daha etkin bir yönetim için bu kanunun çok büyük titizlikle uygulanması gerekir. Vatandaşlarımız bugüne kadar yapmış oldukları başvurularla üzerlerine düşen görevi yapmışlardır. Şimdi sıra bu kanunun uygulamasından sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşlarındadır!

BilgilenmeHakki.Org bu araştırma ve raporda uygulama ile ilgili olarak ortaya çıkan problemlerin acilen giderilmesini Sayın Başbakanlık'tan talep eder.

BilgilenmeHakki.Org Bilgi Edinme Hakkı kanunu ile ilgili gelişmeleri gözlemeyi sürdürecektir...

Uluslararası bilgi edinme hakkı gününüz kutlu olsun!

¹⁰ 12 Ekim 2004 tarihli Zaman gazetesinin "**Bilgi edinme talebini cevapsız bırakanlara ceza verilecek,**" haberine göre (<http://www.zaman.com.tr/?bl=haberler&alt=&trh=20041012&hn=100613>) başkanlığını Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı Ruhi Özbilgiç'in yaptığı Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu, bazı kurumlara 'bilgi vermedikleri' gerekçesiyle ceza istedi.

EKLER

İçişleri Bakanlığı'ndan verilen detaylı bilgiler

12 Ekim 2004 tarihinde İçişleri Bakanlığında verilen cevap:

İçişleri Bakanlığında yönelik bilgi edinme başvuruları bir merkezde toplanmadan, doğrudan ilgili birimler tarafından kabul edilerek değerlendirilmektedir. Gerçek ve tüzel kişilerin bu birimlere ulaşımını sağlamak amacıyla bakanlığımız internet sayfamızda gerekli bilgiler yer almıştır. Gerçek ve tüzel kişiler bilgi almak istedikleri konularla ilgili birime direkt olarak başvuru yapmakta ve gerekli cevapları almaktadırlar.

17 Ağustos 2004 tarihli başvurunuz Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği bünyesindeki bilgi edinme birimine yapıldığından istediğiniz genel bilgilerin temini için bütün birimlerden bilgi alınması gerekmiştir. Yapılan çalışma sonucunda toplanan bilgiler şöyledir.

17 Ağustos 2004 tarihi itibarı ile

		GERÇEK KİŞİ BAŞVURU SAYISI	CEVAPLAMA SÜRESİ	REDDEDİLEN BAŞVURU
1-	MAHALLİ İDARELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	26	1-15-30 GÜN	1
2-	SİVİL SAVUNMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	39	4 GÜN	0
3-	NUFUS VE VAT. İŞL.GEN.MÜD.	1421	15 GÜN	47
4-	PERSONEL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	178	7 GÜN	17
5-	İLLER İDARESİ GENEL MÜD.	17	3 GÜN	0
6-	JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI	123	10-15 GÜN	42
7-	EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	310	1-15 GÜN	30
8-	SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI	27	5 GÜN	10
9-	DERNEKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI	31	4-5 GÜN	0
10-	KAÇAKÇILIK İSTİHBARAT HAREKAT VE BİLGİ TOPLAMA DAİ.	12	15 GÜN	0
11-	İDARİ VE MALİ İŞLER DAİ. BAŞK.	6	2-3 GÜN	0
12-	DİŞİLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ KOORDİNASYON DAİRESİ BAŞK.	5	2 GÜN	4
13-	HUKUK MÜŞAVİRLİĞİ	1	1 GÜN	0
14-	TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI	8	15 GÜN	1
15-	BİLGİ İŞLEM DAİRE BAŞKANLIĞI	40	5-10 GÜN	0
16-	ARAŞTIRMA VE PLANLAMA KOOR. DAİ.BŞK.	3	10 GÜN	0
17-	BASIN VE HALKLA İLİŞKİLER MÜŞAVİRLİĞİ	40	1-15 GÜN	0
18-	TODAİE	9	1-15 GÜN	5
	TOPLAM	2296		157

Milli Eğitim Bakanlığı'na 06 Ekim 2004 tarihinde gönderilen cevap

06 EKİM 2004

M.E.B. Bilgi Edinme Birimi'nin dikkatine

Bu sabah göndermiş olduğunuz iki elektronik posta mesajı ve bilgiler için teşekkür ederim. Biz öncelikle **22 Ağustos 2004 tarihinde** Milli Eğitim Bakanlığı'na bir bilgi edinme hakkı başvurusunda bulunarak aşağıdaki soruları sormuştuk:

- (1) T.C. Mill Eğitim Bakanlığı içinde kurulan Bilgi Edinme Birimi'ne bugüne kadar "gerçek kişiler" tarafından kaç tane başvuru yapılmıştır?
- (2) Ortalama olarak bu başvurular ne kadar süre içinde Bakanlık tarafından cevaplandırılmıştır?
- (3) Bugüne kadar yapılan bu başvurulardan kaç tanesi reddedilmiştir?
- (4) Reddedilen başvurular hangi nedenlerden dolayı reddedilmiştir?
- (5) Reddedilen başvuru sahiplerine itiraz hakları konusunda ne bilgi verilmiştir?
- (6) Bakanlık'ın Bilgi Edinme Hakkı sayfalarında Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu ile ilgili bilgi verilmemiştir. Neden bu Kurul hakkında sitenizde bilgi bulunmamaktadır?
- (7) Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu ile ne şekilde temasa geçebiliriz?

Web formunuzu doldurarak yapmış olduğumuz bu başvuru ile ilgili olarak biriminizin cevap vermekle yükümlü olduğu 15 günlük yasal süre 10 Eylül 2004 Cuma günü bitmiştir. Bu konuda neden cevap verilmediği hakkında bilgi almak için 13 Eylül 2004 Pazartesi günü size aşağıdaki mesajı gönderdim:

Sayın Yetkili,

22 Ağustos tarihinde web siteniz üzerinden yapmış olduğum Bilgi Edinme Hakkı başvuruma halen cevap vermediniz. Cevap vermeniz gereken yasal 15 günlük süre 10 Eylül, 2004, Cuma günü dolmuştur. Sorduğum sorularla ilgili ne zaman cevap vereceğiniz konusunda sizden bilgi almak istiyorum. Eğer cevap vermeyecekseniz, Bilgi Edinme Hakkı Kanunu altında itiraz hakkım konusunda bilgi istiyorum.

Saygılarımla,

Dr. Yaman AKDENİZ

Bu mesaja aynı gün içinde yani 13 Eylül 2004 tarihinde "M.E.B.Bilgi Edinme" bilgiedinme@meb.gov.tr adresinden aşağıdaki kısa cevap geldi:

1. Kaç kişinin başvuru yaptığını başvuru sayfasının altında bulabilirsiniz.
2. Red edilenlerin gerekçelerine gelince 32. maddeden dolayı red edilmiştir.

22 Ağustos ve 13 Eylül 2004 tarihlerinde sormuş olduğum yedi soru hakkında verilmiş olan cevap yetersiz olduğundan aynı gün içinde sizden geniş kapsamlı bilgi istememe rağmen Bilgi Edinme Biriminizden **bugüne kadar** başka bir cevap alınamamıştır.

Raporumuzun yayınlanmış olduğu tarih olan **28 Eylül 2004** ve tekrardan güncellenmiş halinin yayınlanmış olduğu **05 Ekim 2004** tarihleri itibarı ile **raporda bilgi yanlışlığı söz konusu değildir**. Bugün göndermiş olduğunuz mesajda bahsedilen hassasiyeti, bir vatandaş olarak iki defa uyarmama rağmen bana bugüne kadar gstermediniz. Yukarıda nc defa yinelen ve bahsi geçen soruları tam anlamıyla cevaplırsanız, biz de raporumuzun bu hafta içinde tekrardan yayınlanacak olan 1.2 sayılı sürümüne ekleriz.

Bir gün mutlaka Bilgi Edinme Biriminizi ziyaret etme dileđiyle,

Saygılarımla,

Dr. Yaman AKDENİZ

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na 06 Ekim 2004 tarihinde gönderilen cevap

06 EKİM 2004

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Bilgi Edinme Birimi'nin dikkatine

Bu sabah göndermiş olduğunuz elektronik posta mesajı ve bilgiler için teşekkür ederim. Verdiğiniz bilgilerin bir kısmı 23 Eylül 2004 tarihinde yapmış olduğum bilgi edinme hakkı başvurusunda sormuş olduğum soruları cevaplandırıyor. Fakat bütün sorulmuş olan sorulara cevap verebilerseniz çok sevinirim:

- (1) T.C. Mill Eğitim Bakanlığı içinde kurulan Bilgi Edinme Birimi'ne bugüne kadar "gerçek kişiler" tarafından kaç tane başvuru yapılmıştır?
- (2) Ortalama olarak bu başvurular ne kadar süre içinde Bakanlık tarafından cevaplandırılmıştır?
- (3) Bugüne kadar yapılan bu başvurulardan kaç tanesi reddedilmiştir?
- (4) Reddedilen başvurular hangi nedenlerden dolayı reddedilmiştir?
- (5) Reddedilen başvuru sahiplerine itiraz hakları konusunda ne bilgi verilmiştir?
- (6) Bakanlık'ın Bilgi Edinme Hakkı sayfalarında Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu ile ilgili bilgi verilmemiştir. Neden bu Kurul hakkında sitenizde bilgi bulunmamaktadır?
- (7) Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu ile ne şekilde temasa geçebiliriz?

Biz öncelikle **22 Ağustos 2004 tarihinde** bütün Bakanlıklara birer bilgi edinme hakkı başvurusunda bulunarak yukarıdaki soruları sormuştuk. Bakanlıkların cevap vermekle yükümlü olduğu 15 günlük yasal süre **10 Eylül 2004 Cuma** günü bitmiştir. Bazı cevap vermeyen Bakanlıklarla neden cevap verilmediği hakkında bilgi almak için **13 Eylül 2004 Pazartesi** günü tekrardan temasa geçilmiştir. 22 Ağustos-13 Eylül 2004 tarihleri arasında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı web sitesinde Bakanlığınızın Bilgi Edinme Birimi ile ilgili hiç bir bilgi bulunmamaktaydı ve karşımıza aşağıdaki şekilde Bakanlığınızın web sitesi çıkmaktaydı:

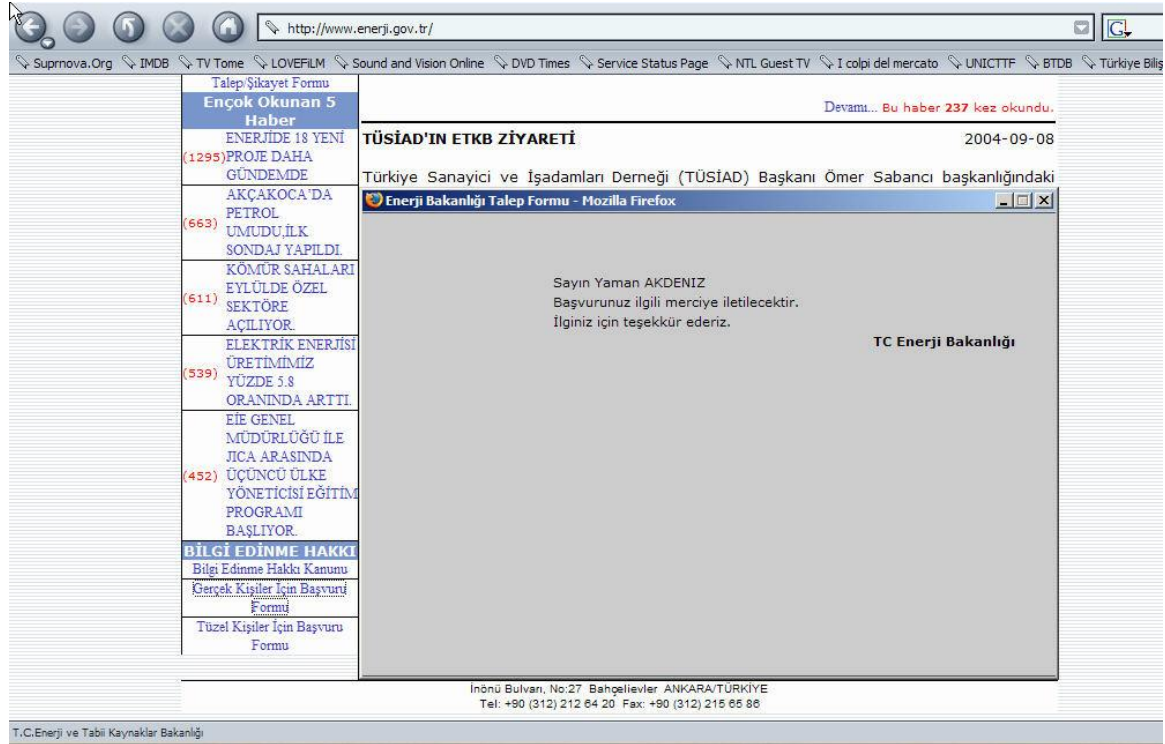
The screenshot shows the website of the Ministry of Energy and Natural Resources of Turkey. The main content area displays several news articles with their titles, dates, and brief descriptions. The sidebar on the left contains a menu with various categories such as 'DÜYURULAR', 'KÖMÜR YARDIMI', 'TALEP/SİKAYET', 'GÖZLEMLERİMİZ', 'KAZANDIRIYORUZ', 'AKÇAKOCA'DA PETROL UMUDU, İLK SONDAJ YAPILDI', 'ENERJİDE İK YENİ GÜNDEMDE', 'ELEKTRİK ENERJİSİ ÜRETİMİMİZ YÜZDE 5.8 ORANINDA ARTTI', 'AKÇAKOCA'DA PETROL UMUDU, İLK SONDAJ YAPILDI', and 'GÖZLEMLERİMİZİ BALIKÇILIĞA KAZANDIRIYORUZ'. Each article has a 'Devamsı...' link and a 'Bu haber X kez okundu.' indicator.

Görüldüğü gibi bu tarihler arasında <http://www.enerji.gov.tr> adresinden Bilgi Edinme Biriminize ve kanun ve yönetmelik ile ilgili bilgi ve başvuru formlarına ulaşmak mümkün olmamıştır.

Fakat bunu biz Bakanlığın Birimi gecikmeli olarak kurmuş olduğu şeklinde yorumlamıştık. Takdir edersiniz ki yaklaşık 3 hafta (bizim bildiğimiz kadarı ile) boyunca sitenizde Bilgi Edinme Hakkı konusunda hiç bir bilgi verilmemiştir.

Bu bakımdan raporumuzun yayınlanmış olduğu tarih olan **28 Eylül 2004** ve tekrardan güncellenmiş halinin yayınlanmış olduğu **05 Ekim 2004** tarihleri itibarı ile **raporda bilgi yanlışlığı söz konusu değildir.**

Biz raporumuzu tamamlarken son bir defa daha web sitenize baktığımızda, 23 Eylül 2004 tarihinde, Biriminiz ile ilgili bilgilere ulaşabilmiş ve başvurumu yapabiliştim. Fakat bugünkü mesajınızda teknik bir arızadan dolayı aşağıda görülen ve yukarıda tam metni tekrardan bildirilen başvurunun elinize ulaşmadığını belirtiyorsunuz. Aşağıda görüldüğü gibi başvuru yapılmıştır.

The screenshot shows a web browser window with the URL <http://www.enerji.gov.tr/>. The page content includes a sidebar with navigation links such as 'Talep Şikayet Formu', 'Ençok Okunan 5 Haber', and 'BİLGİ EDİNME HAKKI'. The main content area displays a news article titled 'TÜSİAD'IN ETKB ZİYARETİ' dated 2004-09-08. The article text reads: 'Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) Başkanı Ömer Sabancı başkanlığındaki Enerji Bakanlığı Talep Formu - Mozilla Firefox' and 'Sayın Yaman AKDENİZ Başvurunuz ilgili mercie iletilecektir. İlginiz için teşekkür ederiz. TC Enerji Bakanlığı'. The footer of the page provides contact information: 'İnönü Bulvarı, No:27 Bahçelievler ANKARA/TÜRKİYE Tel: +90 (312) 212 64 20 Fax: +90 (312) 215 66 88'.

Yukarıda bahsi geçen soruları tam anlamıyla açık bir şekilde cevaplırsanız, biz de raporumuzun bu hafta içinde tekrardan yayınlanacak olan 1.5 sayılı sürümüne ekleriz.

Lütfen, eğer mümkünse vereceğiniz cevabı word dokümanı olarak gönderin çünkü elektronik posta versiyonu Türkçe karakterler açısından problem yaratıyor, okuması ve anlaşılması zor oluyor.

Saygılarımla,

Dr. Yaman AKDENİZ

Bu raporla ilgili yazılı basında çıkan haberler

Radikal, “Bilgi edinmek kolay değil,” 06 Ekim 2004:

http://www.radikal.com.tr/veriler/2004/10/06/haber_130319.php

Bilgilennehakki.org'un araştırmasına göre, vatandaşlar 'bilgi edinme hakkı'nı kullanıyor. Ancak Milli Eğitim, Sağlık, Çalışma ile Tarım ve Köy İşleri bakanlıklarından yanıt almak zor

06/10/2004 (303 defa okundu)

RADİKAL - İSTANBUL - Bilgi Edinme Hakkı Yasası'nın uygulanmasına yönelik yapılan bir araştırmanın sonuçlarını değerlendiren Leeds Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Dr. Yaman Akdeniz'in raporuna göre, yasa, bazı bakanlıklarda sağlıklı işlemiyor.

Yasanın uygulamadaki takibi için kurulan bilgilennehakki.org portalının yaptığı araştırmanın sonuçlarına göre, yaklaşık bir ay içinde 15 bakanlığa yapılan 2 bin 519 başvurunun yüzde 23'ü yanıtızsız kaldı.

Dr. Yaman Akdeniz'in raporuna göre araştırma, 15 bakanlığın Bilgi Edinme Hakkı Yasası'nı ne şekilde uyguladığını saptamak için yapıldı. Web sitesi yeni kurulduğu için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı dışında 15 bakanlığa standart bilgi edinme hakkı başvurusunda bulunuldu ve gelen yanıtlara göre de rapor hazırlandı. Başvurular 22-23 Ağustos tarihlerinde yapıldı.

Dokuz yanıt, altı ret

Kanuna göre 15 işgünü içinde, yani en geç 13 Eylül Pazartesi gününe kadar yanıt verilmesi gerekiyordu. 13 Eylül'de Milli Savunma, Kültür ve Turizm, Adalet, Ulaştırma, Sanayi ve Ticaret, Maliye, Dışişleri, Bayındırlık ve İskân ile Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan yanıt ve bilgi geldi.

İçişleri Bakanlığı, 22 Ağustos'taki başvuruya 17 Eylül'de yanıt verdi, ancak istenilen bilgileri vermedi. Sağlık, Milli Eğitim, Çalışma ve Sosyal Güvenlik ile Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'ndan ise 22 Ağustos ve 13 Eylül'deki iki başvuruya yanıt gelmedi.

Rapora göre kanunun yürürlüğe girdiği 24 Nisan'dan itibaren bakanlıklara soru yağdı. Ağustos ayı ortasından eylül başına kadar bakanlıklara toplam 2 bin 519 başvuru yapıldı. Bunlardan 1929'u, yani yüzde 77'si kabul edilip yanıtlandı, 590'ı, yani yüzde 23'ü çeşitli nedenlerle reddedildi.

Bakanlıklara başvurular ve verilen yanıtların dağılımı şöyle: Milli Savunma: 335 başvuru, 126 ret. Kültür ve Turizm: 344 başvuru, 23 ret. Adalet: 735 başvuru, 65 ret. Ulaştırma: 69 başvuru, sıfır ret. Sanayi ve Ticaret: 398 başvuru, 197 ret. Maliye: 294 başvuru, 144 ret. Dışişleri: 48 başvuru, bir ret. Bayındırlık: 93 başvuru, bir ret. Çevre ve Orman: 203 başvuru, 33 ret.

Rapora göre, başvurular genellikle 'usule uygun olmadığı' için reddedilirken, diğer ret nedenleri ise 'özel hayatın gizliliği' ve 'kurum içi düzenlemeler' oldu. Yasanın uygulamadaki yansımaları 'karışık' olarak değerlendiren raporda, şöyle denildi:

'Uygulama, yasadan önemli'

"Sağlık, Milli Eğitim, Çalışma ve Sosyal Güvenlik ile Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, bu hakkın kullanılmasına yardımcı olmada sınıfta kaldı. Açık ve şeffaf bir Türkiye için bu kanunun gereğince uygulanması, kanunun kendisinden daha önemli. Vatandaşlar başvurularıyla üzerlerine düşen görevi yaptı. Şimdi sıra bu kanunun uygulanmasından sorumlu kuruluşlarda."

Zaman, “Bürokrasi Bilgi Edinme Hakkına Direniyor,” 06 Ekim 2004:

<http://www.zaman.com.tr/?hn=98634&bl=haberler>

4 bakanlık bilgi edinme taleplerini cevaplamadı

Bilgi Edinme Hakkı Kanunu yürürlüğe girdi; ancak aradan 5 aydan fazla zaman geçmesine rağmen bazı bakanlıklar istenen bilgileri vermemekte direniyor.

İnternette "www.bilgiedinnehakki.org" adresiyle bir web sayfası açarak kanunun uygulanıp uygulanmadığını yakından izleyen Dr. Yaman Akdeniz, 15 bakanlığa standart başvurularda bulundu. Bilgi edinme talepleri hakkında 9 bakanlık bilgi verirken, Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma Bakanlığı ile Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı başvurulara hiç yanıt vermedi. Yaptığı uygulamalı araştırma sonucunda "Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun Bakanlıklar Tarafından Uygulanması" adlı bir rapor hazırlayan Akdeniz, yasanın hayata geçirilmesi sırasında yaşanan karışıklıkların devam ettiğine dikkat çekti.

Bütün bakanlıkların yasa ve yönetmelik gereği bilgi edinme birimlerini ve web sitelerini oluşturdukları belirtilen raporda, kanunun gereğince uygulamaya yansıtılmadığı vurgulanıyor. Yasanın yürürlüğe girmesinden itibaren 4 aylık dönem içinde bakanlıklara toplam 2 bin 519 bilgi edinme başvurusu yapılmış. Bunlardan 1929'una, yani yüzde 77'sine cevap verilirken, 590 talep, yanlış başvuru yapıldığı için reddedilmiş.

Raporda, bilgi edinme başvurularıyla ilgili olarak bakanlıkların web sitelerinde bir standart olmadığı ifade edilirken bu sitelerin hiçbirinde Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu hakkında bilgi verilmediği vurgulanıyor. Standart soruların yer aldığı bilgi edinme taleplerine 4 bakanlığın hiç yanıt vermediği, İçişleri Bakanlığı'nın ise yanıt vermesine rağmen bilgi vermediği aktarılıyor. Bilgi edinme başvurularının yapıldığı 22 Ağustos tarihinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nda Bilgi Edinme Birimi mevcut olmadığı için bu bakanlığa başvuru ancak ilgili birim kurulduktan sonra 23 Eylül'de yapılabilmiş. Rapora göre bu konuda en başarılı bakanlık ise Çevre ve Orman Bakanlığı.

Disiplin cezasını gerektiriyor

Dr. Yaman Akdeniz, uygulamanın bakanlıklar ve Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu tarafından acilen incelemeye alınmasını istiyor. Akdeniz, kanun ve yönetmeliğin uygulanmasında ihmali, kusuru veya kastı bulunan kamu görevlileri hakkında disiplin cezaları öngörüldüğünü hatırlatarak bu birimlerde çalışanların denetlenmesi gerektiğine dikkat çekiyor.

Raporun sonuç bölümünde, Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun şeffaflık açısından önemi vurgulanarak şu değerlendirme yapılıyor: "E-Devlet ve e-Türkiye kavramlarının çok tartışıldığı bir dönemde Türkiye'de bilgi edinme hakkı uygulamaları bakanlıklar tarafından bu şekilde uygulanıyorsa ortada bir problem var demektir. Unutulmamalıdır ki bu kanunun yürürlüğe girmesi kamuda açıklık ve şeffaflık açısından atılmış ilk adımdır. Fakat, daha açık ve şeffaf bir Türkiye için bu kanunun gereğince uygulanması, kanunun kendisinden daha önemlidir."

Yeni Şafak, "En hızlı bakanlık Adalet," 05 Ekim 2004:
<http://www.yenisafak.com.tr/arsiv/2004/ekim/05/p06.html>

En hızlı bakanlık Adalet

Vatandaşların bilgi edinme hakkına en hızlı cevap veren bakanlıkların Adalet ile Sanayi Bakanlığı olduğu belirlendi. İçişleri Bakanlığı ise hiçbir soruya cevap vermedi.

Bilgi Edinme Kanunu'nun çıkmasından bu yana, vatandaşların bilgi edinme hakkına en hızlı cevap veren kurumlar Adalet ve Sanayi Bakanlığı oldu. İngiltere Leeds Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Yaman Akdeniz, bakanlıkların bilgi edinme hakkını ne şekilde yerine getirdiklerini ele alan bir rapor hazırladı. 5 ay önce yürürlüğe giren Bilgi Edinme Kanunu'nun 15 bakanlıkta nasıl uygulandığını araştıran Akdeniz, kurduğu "bilgiedinmehakki.org" sitesi aracılığıyla 15 bakanlığın bilgi edinme birimlerine, standart başvuru formlarını doldurarak bazı sorular yöneltti.

İçişleri cevap vermedi

Bilgi edinme hakkının kullanımına ilişkin bu sorulara Adalet Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı aynı gün içinde cevap verdi. Milli Savunma, Kültür ve Turizm, Ulaştırma, Dışişleri, Maliye, Bayındırlık ve İskan, Çevre ve Orman bakanlıkları yasal süre olan 15 gün içinde başvuruya cevap verdiler. Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'nın sorulara cevap vermediği belirtildi. İçişleri Bakanlığı başvuruya cevap verip sorulara cevap vermezken, Enerji Bakanlığı'ndan da hâlâ cevap beklendiği kaydedildi.

Başvurulara ne cevap verildi?

Bakanlıklara yapılan başvuruların dağılımı şöyle:

- Milli Savunma Bakanlığı: 335 başvuru 126 red
- Kültür-Turizm Bakanlığı: 344 başvuru 23 red
- Adalet Bakanlığı: 735 başvuru 65 red
- Ulaştırma Bakanlığı: 69 başvuru 0 red
- Sanayi-Ticaret Bakanlığı: 398 başvuru 197 red
- Maliye Bakanlığı: 294 başvuru 144 red
- Dışişleri Bakanlığı: 48 başvuru 1 red
- Bayındırlık-İskan Bakanlığı: 93 başvuru 1 red
- Çevre ve Orman Bakanlığı: 203 başvuru 33 red

Türk Ticaret Net, "Bilgimi isterim. Al sana bilgi!" 06 Ekim 2004:

https://www.turkticaret.net/business_center/haber.php?id=4108

Bilgi Edinme Kanunu 24 Nisan 2004 tarihinde yürürlüğe girdi, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu üyeleri ise 27 Mayıs 2004 tarihinde belirlendi. Ama ne kanunu uygulayan var ne de kanun gereği kurulan kuruldan bir ses.

Bilgi Edinme Kanunu 24 Nisan 2004 tarihinde yürürlüğe girdi, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu üyeleri ise 27 Mayıs 2004 tarihinde belirlendi. Ama ne kanunu uygulayan var ne de kanun gereği kurulan kuruldan bir ses. Hatta kanunu bilen, kurula ulaşmayı başarabilen var mı, orası bile meçhul. İngiltere'de kurulu Cyber Rights & Cyber Liberties (Siber Haklar ve Siber Özgürlükler) isimli sivil toplum kuruluşunun başkanı Yaman Akdeniz'in girişimiyle kurulan Bilgilenme Hakkı hareketi (<http://www.bilgilenmehakki.org>), Bilgi Edinme Kanunu'nun işleyişinin sıkı takibini yapıyor.

Bilgi Edinme Hakkı inisiyatifi, Ağustos 2004'de "Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu Nerede?" başlıklı bir rapor yayınladı. Raporu 15 bakanlığın kanunu ne etkinlikte uyguladığı inceleniyordu. Araştırmanın kapsamı daha sonra artırıldı ve bakanlıklarla tek tek irtibata geçilip, her birine kanuna uygun olarak çeşitli konularda bilgi edinme talebinde bulunuldu. Bakanlıklardan gelen yanıtlar da rapor haline getirildi ve http://www.bilgilenmehakki.org/doc/tr_uygulama_rapor.pdf adresinde yayımlanıyor.

Raporun özetine göre, kanunun uygulanmasında şu önemli eksiklikler gözleniyor:

Bakanlıkların İnternet sitelerinde belli bir standart yok

Kimi bakanlıklar iletişim bilgileri, kanun ve yönetmelik hakkında hâlâ eksik bilgi vermekte

Bilgi Edinme Birimlerinin oluşturulmasına rağmen dört Bakanlık (Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı) başvuru yapılmasına rağmen sorulan sorulara yanıt vermemiş

Bilgi Edinme Birimini 3 ay gecikmeli olarak oluşturan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndan halen yanıt beklenmektedir.

Milli Savunma Bakanlığı ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığı istenilen bilgileri ancak ikinci bir itiraz sonrası vermiştir ve ilk yanıtlarında bu bilgileri vermektan kaçınmışlardır. Fakat iki Bakanlık da istenilen bütün bilgileri ikinci yanıt mektuplarında vermişlerdir.

Aynı şekilde, istenilen bilgileri vermeyen İçişleri Bakanlığı'na itiraz edilmiştir ve halen yanıt beklenmektedir.

Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu ve bu Kurul ile iletişim konusunda hiç bir Bakanlık açık bilgi vermemektedir ve bilgi edinme hakkı başvuruları yapıldıktan sonra sorulduğunda da BDEK'nın iletişim bilgilerini tam olarak vermemiştir.

Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun kısa geçmişi ve Bakanlıklar tarafından uygulamaya konulmasından bugüne kadar ortaya çıkan tablo yukarıda da görüldüğü gibi bir hayli karışıktır.

e.devlet ve e.Türkiye kavramlarının gündemde olduğu Türkiye'de bilgi edinme hakkı uygulamalarının bakanlıklar tarafından bile bu düzgün bir şekilde uygulanmaması büyük bir problemin işaretiçisidir. Aslında bu kanunun yürürlüğe girmesi kamuda açıklık ve şeffaflık açısından atılmış çok önemli bir adımdır. Fakat, daha açık ve şeffaf bir Türkiye için bu kanunun gereğince uygulanması kanunun kendisinden daha önemlidir.

Tabii bu arada kanunun yürürlüğe girmesinden bu yana gözlenen olumlu gelişmeleri de anmak gerekiyor:

Vatandaşlar bilgi edinme haklarından yararlanmaya başlamış, ve Bakanlıklara yüzlerce başvuruda bulunmuş durumda

Adalet Bakanlığı ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı yapılan başvurulara aynı gün içinde detaylı yanıt vermiş ve bu verilen yanıtlara ilaveten sorulan soruları da 24 saat içinde yanıtlamıştır.

Memurlar.Net, <http://www.memurlar.net/haber/10490/>

Vatandaşların bilgi edinme hakkına en hızlı cevap veren bakanlıkların Adalet ile Sanayi Bakanlığı olduğu belirlendi. İçişleri Bakanlığı ise hiçbir soruya cevap vermedi.

Bilgi Edinme Kanunu'nun çıkmasından bu yana, vatandaşların bilgi edinme hakkına en hızlı cevap veren kurumlar Adalet ve Sanayi Bakanlığı oldu. İngiltere Leeds Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Yaman Akdeniz, bakanlıkların bilgi edinme hakkını ne şekilde yerine getirdiklerini ele alan bir rapor hazırladı. 5 ay önce yürürlüğe giren Bilgi Edinme Kanunu'nun 15 bakanlıkta nasıl uygulandığını araştıran Akdeniz, kurduğu "bilgiedinmehakki.org" sitesi aracılığıyla 15 bakanlığın bilgi edinme birimlerine, standart başvuru formlarını doldurarak bazı sorular yöneltti.

İçişleri cevap vermedi

Bilgi edinme hakkının kullanımına ilişkin bu sorulara Adalet Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı aynı gün içinde cevap verdi. Milli Savunma, Kültür ve Turizm, Ulaştırma, Dışişleri, Maliye, Bayındırlık ve İskan, Çevre ve Orman bakanlıkları yasal süre olan 15 gün içinde başvuruya cevap verdiler. Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'nın sorulara cevap vermediği belirtildi. İçişleri Bakanlığı başvuruya cevap verip sorulara cevap vermezken, Enerji Bakanlığı'ndan da hâlâ cevap beklendiği kaydedildi.

Başvurulara ne cevap verildi?

Bakanlıklara yapılan başvuruların dağılımı şöyle:

Milli Savunma Bakanlığı: 335 başvuru 126 red

Kültür-Turizm Bakanlığı: 344 başvuru 23 red

Adalet Bakanlığı: 735 başvuru 65 red
Ulaştırma Bakanlığı: 69 başvuru 0 red
Sanayi-Ticaret Bakanlığı: 398 başvuru 197 red
Maliye Bakanlığı: 294 başvuru 144 red
Dışişleri Bakanlığı: 48 başvuru 1 red
Bayındırlık-İskan Bakanlığı: 93 başvuru 1 red
Çevre ve Orman Bakanlığı: 203 başvuru 33 red

Radikal, “Bakanlık: Biz bilgi verdik,” 07 Ekim 2004:
<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=130431&tarikh=07/10/2004>

RADİKAL - İSTANBUL - 'Bilgilenmehakki.org' portalı tarafından hazırlanan raporda sorulara yanıt vermeyen bakanlıklardan biri olduğu belirtilen Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, raporu hazırlayan Dr. Yaman Akdeniz'in başvurusuna yanıt verdiklerini açıkladı. Radikal gazetesinde dün yayımlanan 'Bilgi edinmek kolay değil' haberiyle ilgili açıklama yapan bakanlık, Akdeniz'e 25 Ağustos'ta yanıt verdiklerini, ancak maildeki sorun nedeniyle cevabın ulaşmadığı, bunun üzerine de gerekli bilgilendirmenin 22 Eylül'de mektupla yapıldığı vurgulandı.

Turkish Daily News, Press Scanner: Information not too easy to get, October 7, 2004

According to a study conducted by an academic from Leeds University Faculty of Law, Dr. Yaman Akdeniz, despite passing a law on freedom of information, says its implementation has not been smooth in certain ministries. According to the study, 23 percent of the 2,519 applications submitted in one month were not answered. The law stipulates that applications should receive a reply within 15 days. While Defense, Culture and Tourism, Justice, Transportation, Industry and Trade, Foreign Affairs, Environment and Forestry and Public Works Ministries answered the applications on time, the Interior Ministry was two days late, with the Health, Education, Labor and Farming Ministries yet to answer. According to the report, some ministries failed to adhere to the law, noting that proper implementation of the law was more important than the law itself.

Zaman, “Tarım ve Milli Eğitim’e bilgi edinme başvurusu yağıyor,” 11 Ekim 2004

<http://www.zaman.com.tr/?hn=100296&bl=ekonomi&trh=20041011>

Bilgi edinme haklarını kullanmaya başlayan vatandaşlar, en çok Milli Eğitim Bakanlığı ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'ndan bilgi istiyor. Yaklaşık 6 ay önce yürürlüğe giren Bilgi Edinme Hakkı Kanunu çerçevesinde bakanlıklarla kamu kurum ve kuruluşlarına başvuru yağıyor.

Hangi bilgiyi nereden isteyeceğini karıştıran bazı kişiler ise Milli Eğitim Bakanlığı'ndan sabıka kaydı, Tarım Bakanlığı'ndan arazi ihtilafının çözümü hakkında bilgi talebinde bulundu.

Şimdiye kadar birçok bakanlığa yapılan başvuru sayısı ortalama bin civarında olurken Milli Eğitim Bakanlığı'na 10 bin 874, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na ise 10 bin 727 başvuru yapıldı. Milli Eğitim Bakanlığı'ndan istenen bilgiler öğretmen atamaları, bakanlık mevzuatı, burslar gibi konularda yoğunlaşıyor. Tarım Bakanlığı'na gelen başvuruların çoğunu ise doğrudan gelir desteği gibi çiftçi sorunları oluşturuyor. İki bakanlığın bilgi edinme birimi yetkilileri “www.bilgiedinmehakki.org” adlı bir internet sitesinin yaptığı araştırmada kendi bakanlıklarının bilgi vermediği yönündeki bilginin de gerçeği yansıtmadığını belirtti. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Bilgi Edinme Birimi Sorumlusu Mehmet Erkoç, bu raporu hazırlayan Dr. Yaman Akdeniz'in başvurusuna yanıt verdiklerini hatırlatarak, “Akdeniz'in e-mailinden kaynaklanan bir sorun nedeniyle cevabın ulaşmadığını öğrenince gerekli bilgileri tekrar mektupla gönderdik.” dedi. Milli Eğitim Bakanlığı Bilgi Edinme Birimi sorumluları da en fazla başvurunun kendilerine yapıldığına dikkat çekerek bütün başvurulara cevap verdiklerini, Dr. Yaman Akdeniz'in yaptığı araştırma için istediği bilgilerin de gönderildiğini aktardı. “www.bilgiedinmehakki.org” adresli internet sitesi adına Dr. Yaman Akdeniz tarafından hazırlanan raporda, 15 bakanlığa bilgi edinme başvuruları yapıldığına; ancak 4 bakanlığın bu talepleri cevaplandırmadığına yer verilmişti.